

Vlaams
Parlement

ingediend op **1886** (2018-2019) – Nr. 2
25 maart 2019 (2018-2019)

Verslag

namens de Verenigde Commissies voor Economie, Werk,
Sociale Economie, Innovatie en Wetenschapsbeleid en voor Onderwijs
uitgebracht door Koen Daniëls

over het ontwerp van decreet

betreffende het kwaliteitstoezicht
voor beroepskwalificerende trajecten
op basis van een gemeenschappelijk kwaliteitskader

Samenstelling van de Commissie voor Economie, Werk, Sociale Economie, Innovatie en Wetenschapsbeleid:

Voorzitter: Jos Lantmeeters.

Vaste leden:

Matthias Diependaele, Andries Gryffroy, Jos Lantmeeters, Axel Ronse, Miranda Van Eetvelde, Sabine Vermeulen;
Robrecht Bothuyne, An Christiaens, Sonja Claes, Peter Van Rompuy;
Laurence Libert, Daniëlle Vanwesenbeeck;
Yasmine Kherbache, Bart Van Malderen;
Imade Annouri.

Plaatsvervangers:

Paul Cordy, Annick De Ridder, Lieve Maes, Lorin Parys, Willy Segers, Peter Wouters;
Martine Fournier, Jamila Hamddan Lachkar, Maurice Helsen, Joke Schauvliege;
Franc Bogovic, Willem-Frederik Schiltz;
Rob Beenders, Güler Turan;
Wouter Vanbesien.

Samenstelling van de Commissie voor Onderwijs:

Voorzitter: Jan Durnez.

Vaste leden:

Vera Celis, Paul Cordy, Koen Daniëls, Ingeborg De Meulemeester, Kathleen Krekels, Kris Van Dijck;
Jos De Meyer, Jan Durnez, Jamila Hamddan Lachkar, Orry Van de Wauwer;
Franc Bogovic, Jo De Ro;
Caroline Gennez, Tine Soens;
Elisabeth Meuleman.

Plaatsvervangers:

Björn Anseeuw, Matthias Diependaele, Peter Persyn, Willy Segers, Miranda Van Eetvelde, Manuela Van Werde;
An Christiaens, Sabine de Bethune, Vera Jans, Katrien Schryvers;
Jean-Jacques De Gucht, Francesco Vanderjeugd;
Katia Segers, Steve Vandenberghe;
Elke Van den Brandt.

Documenten in het dossier:

1886 (2018-2019) – Nr. 1: Ontwerp van decreet

1887 (2018-2019) – Nr. 1: Ontwerp van decreet

INHOUD

I.	Toelichting	4
1.	Algemene situering	4
2.	Doelstellingen	4
3.	Ontwerp van decreet betreffende het kwaliteitstoezicht voor beroepskwalificerende trajecten op basis van een gemeenschappelijk kwaliteitskader	5
4.	Ontwerp van decreet betreffende een geïntegreerd beleid voor de erkenning van verworven competenties	7
II.	Algemene bespreking	10
1.	Vragen en opmerkingen van de leden	10
2.	Antwoord van de ministers	16
3.	Replieken	19
III.	Artikelsgewijze bespreking	21
IV.	Eindstemming	21
	Gebruikte afkortingen	22

De Verenigde Commissies voor Economie, Werk, Sociale Economie, Innovatie en Wetenschapsbeleid en voor Onderwijs behandelden op 14 maart 2019 het ontwerp van decreet betreffende het kwaliteitstoezicht voor beroepskwalificerende trajecten op basis van een gemeenschappelijk kwaliteitskader (*Parl.St.* VI.Parl. 2018-19, nr. 1886/1). Dit ontwerp van decreet werd samen behandeld met het ontwerp van decreet betreffende een geïntegreerd beleid voor de erkenning van verworven competenties (*Parl.St.* VI.Parl. 2018-19, nr. 1887/1).

I. Toelichting

1. Algemene situering

Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, geeft toelichting bij zowel het ontwerp van GKK- als het ontwerp van EVC-decreet. De twee ontwerpen van decreet zijn een verdere uitrol van het decreet van 30 april 2009 betreffende de kwalificatiestructuur. De Vlaamse kwalificatiestructuur vormt een raamwerk voor erkende kwalificaties. Het uitschrijven en ordenen van kwalificaties in acht niveaus heeft gezorgd voor transparantie in de leerwegen en een betere afstemming tussen opleidingen. Dat maakt op zijn beurt het levenslang leren toegankelijker.

Vlaanderen heeft ervoor gekozen om onderwijskwalificaties en beroepskwalificaties uit te schrijven binnen de VKS. Onderwijskwalificaties geven weer wat iemand moet kennen en kunnen om verdere studies aan te vatten, te functioneren in de maatschappij of een bepaalde job uit te oefenen. Ze kunnen enkel behaald worden binnen het onderwijs.

Beroepskwalificaties bepalen wat iemand moet kennen en kunnen om een bepaald beroep uit te oefenen. Ze worden opgemaakt door vertegenwoordigers van de arbeidsmarkt en kunnen behaald worden via verschillende wegen:

- via onderwijsinstellingen;
- via opleidingsinstellingen buiten het onderwijs;
- via het laten erkennen van verworven ervaring of competenties.

Er zijn ondertussen al meer dan 380 beroepskwalificaties erkend en er komen er voortdurend bij. De eerste beroepskwalificerende trajecten zijn de trajecten duaal leren.

Het GKK- en EVC-decreet moeten de beroepskwalificaties verder ingang doen vinden in de samenleving.

2. Doelstellingen

Doelstelling GKK-decreet

Het GKK-decreet legt gemeenschappelijke principes vast voor het kwaliteitstoezicht op opleidingen die leiden tot een bewijs van beroepskwalificatie dat verworven wordt buiten het onderwijs. Dit noodzaakt een gemeenschappelijke basis met onderwijs voor het kwaliteitstoezicht op deze trajecten.

Het toezicht moet garanderen dat de opleidingen zich effectief zullen richten op een beroepskwalificatie, waardoor er een betere afstemming tussen het Vlaamse opleidingsaanbod en de arbeidsmarkt kan worden bereikt.

Het opleidingsaanbod zal transparanter worden. De aanbieders zullen hun opleidingen vormgeven op basis van de beroepskwalificaties en zullen dezelfde kwalificatiebewijzen kunnen uitreiken als ze aan de vooropgestelde kwaliteitseisen voldoen.

Dit heeft een gelijk civiel effect van de bewijzen van beroepskwalificatie op de arbeidsmarkt tot gevolg, ongeacht door wie ze worden uitgereikt.

De verhoogde transparantie en flexibiliteit zouden de eventuele drempels voor levenslang leren moeten verlagen.

Doelstelling EVC-decreet

Het ontwerp van EVC-decreet legt, over de beleidsdomeinen heen, een gemeenschappelijk kader vast om competenties te beoordelen en te certificeren op basis van de beroepskwalificaties.

Het doel is om als samenleving de competenties te waarderen die mensen reeds elders hebben verworven. Competenties kan men niet alleen op de schoolbanken verwerven, maar ook via het uitoefenen van een job, vrijwilligerswerk of hobby's.

Waar het EVC-beleid vandaag nog wordt vormgegeven per beleidsdomein, zorgen de gemeenschappelijk vastgelegde principes voor meer afstemming en minder versnippering.

Ook dit ontwerp van decreet bevordert het gelijk civiel effect van de bewijzen van beroepskwalificatie en kan levenslang leren stimuleren. Men zal immers niet steeds van nul moet vertrekken om zich bij te scholen, maar kan de reeds verworven competenties inzetten.

3. Ontwerp van decreet betreffende het kwaliteitstoezicht voor beroepskwalificerende trajecten op basis van een gemeenschappelijk kwaliteitskader

Het ontwerp van GKK-decreet legt de basisprincipes vast voor de organisatie van het kwaliteitstoezicht op beroepskwalificerende trajecten buiten het onderwijs. Het regelt de voorwaarden voor aanbieders om erkende beroepskwalificerende trajecten te organiseren en daarvoor bewijzen van beroepskwalificatie, van deelkwalificatie en van competenties uit te reiken.

Hoofdstuk 1

Het eerste hoofdstuk bevat de algemene bepalingen. Het toepassingsgebied omvat alle beroepskwalificerende trajecten, met uitzondering van de trajecten aangeboden door een erkende, gefinancierde of gesubsidieerde onderwijsinstelling. De opleidingen binnen het onderwijs vallen onder het toezicht van de onderwijsinspectie voor de niveaus 1 tot en met 4 en van de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie voor de niveaus 5 tot en met 8. De grondslag blijft wel dezelfde, namelijk de competenties uit de beroepskwalificaties.

Hoofdstuk 2

Het tweede hoofdstuk behandelt de erkenningsaanvraag om een beroepskwalificerend traject te mogen inrichten. Het uitgewerkte kwaliteitstoezicht zal de kwaliteit van het traject nagaan. Om dubbel toezicht en administratieve overlast te vermijden, wordt er in dit ontwerp van decreet geen toezicht op organisatie-niveau uitgewerkt. De bedoeling is wel dat aanbieders van beroepskwalificerende trajecten kwaliteitsvolle, gezonde organisaties zijn. Daarom zullen ze in de aanvraag tot erkenning hun kwaliteit op organisatieniveau moeten aantonen. In het beleidsdomein Werk en Sociale Economie is al een gelijkaardige maatregel uitgewerkt voor de opleidingsverstrekkers.

Deze vereisten worden vastgelegd in een besluit van de Vlaamse Regering. Ook de verdere voorwaarden van de erkenningsaanvraag zullen via een besluit worden geconcretiseerd.

Alle erkende beroepskwalificerende trajecten zullen worden opgenomen in een publiek register, zodat het voor elke burger transparant is via welke trajecten hij of zij een erkende kwalificatie kan behalen.

Hoofdstuk 3

Het derde hoofdstuk regelt het effectieve kwaliteitstoezicht. Er worden een aantal gemeenschappelijke principes voor het kwaliteitstoezicht vastgelegd. Om rekening te kunnen houden met de eigenheid en tradities van elk beleidsdomein, vult elk beleidsdomein de verdere organisatie van het toezicht zelf in.

Het kwaliteitstoezicht gaat na of het beroepskwalificerende traject de lerenden effectief in staat stelt om de competenties van de beoogde kwalificatie op een kwaliteitsvolle manier te verwerven of zichtbaar te maken in het geval van een EVC-procedure.

Er zijn drie kernprincipes vastgelegd:

- elk traject moet minimum om de zes jaar het voorwerp uitmaken van een kwaliteitstoezicht ter plaatse. Het kwaliteitstoezicht van nieuwe beroepskwalificerende trajecten vindt plaats binnen het jaar nadat het traject een eerste opleidingstermijn heeft doorlopen;
- het toezicht moet door een neutraal en onafhankelijk toezichtsorgaan worden uitgevoerd. De toezichthouders mogen niet betrokken zijn bij het vormgeven, begeleiden of organiseren van de beroepskwalificerende trajecten waarop ze kwaliteitstoezicht uitvoeren. Het toezichtsorgaan moet ook onafhankelijk zijn: het bepaalt zelf het eigen beleid en de eigen werking en moet ook financieel onafhankelijk zijn;
- het toezicht wordt steeds op basis van het gemeenschappelijk vastgelegd kwaliteitskader uitgevoerd. De kwaliteitsgebieden worden in het ontwerp van decreet vastgelegd. De verdere uitwerking hiervan in descriptoren en indicatoren zal gebeuren via het uitvoeringsbesluit.

De kwaliteitsgebieden zijn de volgende:

- de doelstellingen en de vormgeving van het beroepskwalificatietraject moeten overeenstemmen met de competenties die in de beroepskwalificatie worden beschreven;
- de begeleiding van de lerende moet ertoe leiden dat er optimale kansen worden geboden om de competenties te verwerven of zichtbaar te maken;
- de evaluatie van de lerende moet toelaten om na te gaan of de competenties zijn verworven;
- de aanbieder moet de werkpunten die worden vastgelegd in verband met deze vier gebieden omzetten in verbeteracties.

Elk beleidsdomein kan op basis van deze principes het kwaliteitstoezicht verder zelf invullen. Dit kan op drie manieren:

- een beleidsdomein organiseert het kwaliteitstoezicht op beroepskwalificerende trajecten samen met de onderwijsinspectie;
- een beleidsdomein besteedt het kwaliteitstoezicht volledig uit aan de onderwijsinspectie;
- een beleidsdomein organiseert het kwaliteitstoezicht autonoom.

De bewijzen van beroepskwalificatie leiden enkel binnen de eerste twee pistes, waarbij de onderwijsinspectie is betrokken, automatisch tot vrijstellingen in het volwassenenonderwijs. Deze twee pistes zijn enkel van toepassing op de

beroepskwalificerende opleidingen van niveau 1 tot en met 4, dat is het bevoegdheidsdomein van de onderwijsinspectie. Voor de hogere niveaus kan worden gezocht naar een samenwerking met het hoger onderwijs. Op dit moment worden daar geen bewijzen van beroepskwalificatie uitgereikt.

Het is belangrijk dat het toezicht op de beroepskwalificerende opleidingen buiten het onderwijs evenwaardig is aan het toezicht op opleidingen binnen het onderwijs. Om dit nieuwe toezicht transparant te laten verlopen en om de onderwijspartners inzicht te verschaffen in de toezichtprocedure van andere beleidsdomeinen, zal de onderwijsinspectie gedurende de eerste drie jaar dat een beleidsdomein het toezicht autonoom organiseert ook worden betrokken. Dit is een van de aanpassingen op basis van de adviezen van het onderwijsveld. Uit de adviezen van de Vlor en de SERV bleek dat zowel het onderwijsveld als de sociale partners van mening waren dat het ontwerp van decreet in plaats van de beoogde transparantie eerder een ongelijk speelveld creëerde, hoewel er wel enige tegenstrijdigheid was in hun visies. De minister meent dat met deze aanpassing aan de bezorgdheid tegemoet wordt gekomen.

De procedures om een beroepskwalificerend traject te mogen inrichten, bestaan reeds binnen het beleidsdomein Onderwijs. Daar gelden extra erkennings- en programmatievoorwaarden en regels inzake macrodoelmatigheid.

Of een bewijs van beroepskwalificatie al dan niet leidt tot een automatische vrijstelling binnen het onderwijs, is daarnaast afhankelijk van het type van toezicht. De onderwijspartners zijn van mening dat dit oneerlijke concurrentie creëert.

De Vlaamse overheid wil echter het vertrouwen bieden aan de toezichthouders binnen de beleidsdomeinen om het toezicht zelf in handen te nemen. De vastgelegde principes garanderen een gelijkwaardige, kwaliteitsvolle toezichtprocedure. Het voorliggende kaderdecreet vormt een basis om op verder te bouwen en om het vertrouwen tussen beleidsdomeinen te laten groeien.

Verdere aanpak

De verdere concretisering van een aantal bepalingen uit het ontwerp van GKK-decreet zal via uitvoeringsbesluiten gebeuren. Er komt een gemeenschappelijk uitvoeringsbesluit dat bepalingen omtrent de kwaliteitsvereisten op organisatie-niveau, de principes voor de erkenningsaanvraag en het register vastlegt en dat het kwaliteitskader zal omvatten.

Daarnaast werkt elk beleidsdomein binnen de vastgelegde principes het eigen kwaliteitstoezichtstelsel uit via een apart besluit. Ook de concrete erkenningsprocedure wordt in de afzonderlijke besluiten geregeld. Het beleidsdomein WSE heeft alvast een ontwerp van uitvoeringsbesluit opgesteld om het kwaliteitstoezicht van Werk verder te operationaliseren.

Het ontwerp van gemeenschappelijk besluit en het ontwerpbesluit van WSE zijn al een eerste keer principieel goedgekeurd door de Vlaamse Regering.

4. Ontwerp van decreet betreffende een geïntegreerd beleid voor de erkenning van verworven competenties

Het ontwerp van EVC-decreet regelt dat mensen ook via de weg van een erkenning van hun verworven competenties een beroepskwalificatie of een deelkwalificatie kunnen behalen, en dus niet alleen via onderwijs of een beroepsopleiding.

Sinds het einde van de jaren '90 zijn er in diverse beleidsdomeinen waardevolle initiatieven ontstaan om competenties van mensen te gaan herkennen en erkennen. Vlaanderen heeft dus al wat ervaring met EVC. Sommige maatregelen zijn decretaal verankerd zoals de regelgeving voor de ervaringsbewijzen (sinds 2004), de regelgeving EVC/EVK in hoger onderwijs (ook sinds 2004) en de EVC-regeling in het decreet Volwassenenonderwijs van 2007. Ook bij Sport Vlaanderen en binnen het domein Jeugd en Cultuur is veel ervaring opgedaan met EVC. Het nu voorliggende ontwerp van EVC-decreet creëert een gemeenschappelijk kader voor alle beleidsdomeinen die willen inzetten op EVC.

De keuze is gemaakt om in dit ontwerp van decreet enkel beroepskwalificerende EVC-trajecten te regelen. Binnen het beleidsdomein Onderwijs wordt verder gewerkt aan EVC voor onderwijskwalificaties.

Hoofdstukken 1 en 2

Het ontwerp van decreet start met een brede definitie van EVC als een overkoepelend begrip dat zowel het herkennen (identificeren en documenteren) als het erkennen (beoordelen en certificeren) van competenties omvat.

Het ontwerp van decreet zelf regelt echter enkel het beoordelen en certificeren van competenties. Het legt voorwaarden op aan de organisaties die willen certificeren na een beoordeling, de EVC-testcentra dus. Een EVC-testcentrum beoordeelt de competenties van mensen steeds op basis van een referentiekader. In dit geval is het kader de Vlaamse kwalificatiestructuur en meer bepaald de beroepskwalificaties. Door de koppeling van EVC aan de VKS is de voorgestelde regeling conform de Europese aanbeveling over EVC.

Om het beoordelen van competenties voor een EVC-testcentrum te vergemakkelijken en de EVC-trajecten onderling meer vergelijkbaar te maken, is een vertaling van beroepskwalificaties naar EVC-standaarden nodig. EVC-standaarden geven aan welke methodes aangewezen zijn om de competenties uit de beroepskwalificaties te beoordelen en bepalen de randvoorwaarden voor een kwaliteitsvolle beoordeling.

Een EVC-standaard wordt ontwikkeld met en door de belanghebbenden. AHOVOKS neemt de procesbegeleiding en kwaliteitsbewaking op zich.

Het testcentrum maakt bij de uitwerking van de instrumenten voor beoordeling (proeven, tests, opdrachten, interviews enzovoort) gebruik van wat hierover in de betreffende EVC-standaard als richtlijn is opgenomen.

De EVC-testcentra kunnen uiteraard maar starten wanneer de erkende EVC-standaarden beschikbaar zijn. Door het bepalen van de EVC-standaarden geeft de Vlaamse Regering aan welke EVC-trajecten zullen kunnen starten en waarvoor organisaties dus een erkenningsaanvraag kunnen indienen. Dit wordt in een uitvoeringsbesluit verder uitgewerkt.

Als na het assessment blijkt dat alle competenties van een beroepskwalificatie of deelkwalificatie zijn verworven, ontvangt de EVC-kandidaat een bewijs van beroepskwalificatie of deelkwalificatie. Indien niet alle competenties zijn verworven, kan de kandidaat een bewijs van bepaalde competenties krijgen.

Hoofdstuk 3

Hoofdstuk 3 van het ontwerp van decreet handelt over het kwaliteitstoezicht op de EVC-testcentra. Een organisatie die als EVC-testcentrum beroepskwalificerende EVC-trajecten wil aanbieden, zal eerst deze EVC-trajecten moeten laten

erkennen. De voorwaarde voor het indienen van de erkenningsaanvraag is dat de organisatie haar eigen kwaliteit op organisatieniveau kan aantonen.

Erkende onderwijsinstellingen met onderwijsbevoegdheid voor de betreffende beroepskwalificatie waarvoor ze EVC-trajecten willen aanbieden, voldoen automatisch aan de voorwaarde van een 'kwaliteitsvolle organisatie'.

In het uitvoeringsbesluit zal worden geregeld dat een centrum voor volwassenenonderwijs via een eenvoudige erkenningsaanvraag bij AHOVOKS zich kan aanmelden als EVC-testcentrum. Hiermee wordt aan het advies van de Vlor tegemoetgekomen.

Voor de EVC-trajecten buiten het onderwijs gelden de bepalingen van het ontwerp van GKK-decreet.

De erkende EVC-trajecten worden in een centraal register opgenomen, dat eerder is toegelicht bij het GKK-decreet. Na registratie kunnen de EVC-testcentra starten met EVC-trajecten en het uitreiken van bewijzen voor de beroepskwalificaties.

Om erkend te blijven, laten de EVC-testcentra een kwaliteitstoezicht toe op hun trajecten. Het kwaliteitstoezicht op EVC-trajecten die worden aangeboden binnen het onderwijs gebeurt:

- voor niveau 1 tot en met 4 volgens de bepalingen van het decreet van 8 mei 2009 betreffende kwaliteit van onderwijs (Inspectie 2.0);
- voor niveau 5 tot en met 8 volgens de bepalingen van de Codex Hoger Onderwijs over het stelsel van kwaliteitszorg en accreditatie (VLUHR en NVAO).

Het kwaliteitstoezicht op EVC-trajecten buiten het onderwijs zal gebeuren volgens de bepalingen van het ontwerp van GKK-decreet.

Hoofdstukken 4 en 5

Hoofdstuk 4 behandelt de financiële bijdrage voor de EVC-kandidaat. Het is de bedoeling dat wat de EVC-kandidaat betaalt voor EVC gelijk is over alle beleidsdomeinen heen. Er zal hier ook met een verminderde financiële bijdrage worden gewerkt voor bepaalde doelgroepen.

Hoofdstuk 5 bevat nog een wijziging van het decreet betreffende het volwassenenonderwijs. De CVO's kunnen ook evaluaties afnemen van personen die geen lessen hebben gevolgd.

Verdere aanpak

Er komt een gemeenschappelijk uitvoeringsbesluit voor EVC waarin het volgende zal worden bepaald:

- de procedure voor de erkenning van EVC-standaarden;
- het model voor het bewijs van beroepskwalificatie, het bewijs van deelkwalificatie en het bewijs van competenties en dit zowel voor EVC als voor GKK;
- de modaliteiten van de financiële bijdrage van de EVC-kandidaat; en
- enkel voor Onderwijs: de procedure voor de erkenningsaanvraag voor EVC-trajecten als die gebeurt door de centra voor volwassenenonderwijs.

Daarnaast legt elke bevoegde minister vast hoe de erkenningsaanvraag voor EVC-trajecten in het eigen beleidsdomein zal verlopen. Voor Werk gebeurt dat in het uitvoeringsbesluit voor zowel GKK als EVC, zoals eerder aangegeven.

Momenteel lopen er EVC-pilootprojecten waarbij al met een aantal bepalingen uit het ontwerp van decreet wordt geëxperimenteerd. Daarin werken 28 CVO's met de VDAB, enkele testcentra voor het ervaringsbewijs, de pedagogische begeleidingsdiensten, sectorafgevaardigden en AHOVOKS samen rond tien beroepskwalificaties. Deze projecten geven de voorzet voor EVC-standaarden en zijn al een eerste aanzet voor het ontwikkelen van assessmentinstrumenten. De beroepskwalificaties waarvoor de tests worden ontwikkeld zijn heel verscheiden. Het gaat onder meer over peuter- en kinderbegeleider, uitbener-uitsnijder, heftruck- en reachtruckchauffeur, onderhoudsmecaniciën, medewerker groen- en tuinaanleg en gids/reisleider.

II. Algemene bespreking

1. Vragen en opmerkingen van de leden

Tussenkomst van Bart Van Malderen

Naast enkele concrete vragen, zal *Bart Van Malderen* in zijn tussenkomst ook een aantal algemene opmerkingen formuleren over de twee voorliggende ontwerpen van decreet. Hij gaat er daarbij van uit dat in de verenigde commissies een grote mate van eensgezindheid bestaat over het basisprincipe van het mogelijk maken, faciliteren en formeel waarderen van verworven competenties. Desondanks hebben de beide ontwerpen van decreet een behoorlijk lange wordingsgeschiedenis gekend, die zeker al teruggaat tot het jaar 2009. De minister gaf dit zelf ook aan in zijn toelichting.

Eenieder is het erover eens dat met deze ontwerpen van decreet tegemoet wordt gekomen aan een vraag die zich, aan beide zijden van de arbeidsmarkt, steeds prangender stelt. Werkzoekenden zowel als werknemers worden immers steeds frequenter geconfronteerd met nieuwe uitdagingen, waarvoor ze ten gevolge van het ontbreken van een diploma – of luidens de bepalingen van het diploma dat ze ooit behaald hebben maar dat op vandaag een stuk minder relevant blijkt te zijn geworden – niet meteen kunnen aantonen dat ze over de daartoe benodigde vaardigheden beschikken. Bekwame krachten zitten op die manier vast in een carcan, dat tot nog toe moeilijk te doorbreken was. In het verlengde daarvan worden ook de werkgevers geconfronteerd met een voor hen steeds moeilijker te overziene situatie, waarbij ze zich er terdege van bewust zijn dat ze bij het hanteren van strikte diplomabepalingen een heel aantal valabele kandidaten dreigen mis te lopen. Wat nu voorligt, vormt dan ook de invulling van een op de arbeidsmarkt breed gedragen vraag.

In het licht hiervan is het dan ook wat navrant dat men – vertrekkend van het decreet van 30 april 2009 betreffende de kwalificatiestructuur – bijna twee volle legislaturen nodig heeft gehad om de werelden van Onderwijs en Werk op één lijn te krijgen. Waarbij het lid ruiterlijk erkent dat voor een deel van die periode ook de sp.a regeringsverantwoordelijkheid droeg. Dat alles nog zo lang heeft geduurd, toont duidelijk aan dat het samenbrengen van die twee werelden geen evidentie was. Het lid verwijst in dit verband naar de adviezen van zowel de Vlor als de SERV bij de beide voorontwerpen van decreet. De in die gremia naar voor gebrachte opmerkingen zijn indicatief voor het bestaande spanningsveld. Het lid maakt hier de vergelijking met een samenlevingscontract dat wordt afgesloten tussen partners die in een latrelatie zitten. Hij hoopt dat deze wat ongemakkelijke toestand geen afbreuk zal doen aan de betrachting (en noodzaak) om langs deze weg effectief iets bij te dragen aan de positie van de werknemer of de werkzoekende en aan de situatie van de werkgever, die door de bomen het bos niet meer dreigt te zien op het moment dat kandidaten voor een job zich aanbieden.

Het lid kan alleszins de nodige appreciatie opbrengen voor de manier waarop er geprobeerd is om tegemoet te komen aan de opmerkingen van zowel de Vlor als de SERV. Beide hebben afzonderlijk hun bezorgdheid geuit over het feit dat men nu weliswaar een gemeenschappelijk kader creëert, maar dat daarbinnen, onder meer qua beoordeling, nog in grote mate apart wordt opgetreden. Bart Van Malderen wijst er dienaangaande op dat er slechts voor een periode van drie jaar in een verplichte betrokkenheid van de onderwijsinspectie is voorzien. Wat echter na afloop van die periode? De overgangsperiode van de inkanteling in het nieuwe kader lijkt hiermee geregeld. Maar al bij al is drie jaar een behoorlijk korte periode. De vraag wat er nadien te gebeuren staat, blijft dan ook open. Wat is het antwoord van de beide ministers op de vanuit diverse hoeken geuite kritiek dat men wel een gemeenschappelijk kader creëert, maar dat daarbinnen elkeen nog zo goed als zijn zin kan doen?

Bart Van Malderen stelt verder ook vast dat het hier in wezen over twee kaderdecreten gaat, die nog verder ingevuld moeten worden via uitvoeringsbesluiten. Minister Philippe Muyters heeft in zijn inleidende toelichting kort melding gemaakt van de uitvoeringsbesluiten. Hierover had het lid graag nog wat meer uitleg gekregen.

Eerst en vooral wil hij het daarbij hebben over de financiële bijdrage die aan het EVC-testcentrum zal moeten worden betaald door personen die hun competenties willen laten beoordelen en certificeren (artikel 8 van het ontwerp van EVC-decreet). Het lid spreekt zijn tevredenheid uit over de toezegging van minister Muyters dat het de bedoeling is dat deze bijdrage gelijk zal zijn in de twee beleidsdomeinen. Dat is zeker een goede zaak. Verder werd het lid ook deels gerustgesteld door de verklaring van de minister dat men wil voorzien in een verlaagde bijdrage voor kwetsbare groepen. Ook dat is positief. Desalniettemin vindt hij het een gemiste kans dat op dit gegeven geen armoedetoets is uitgevoerd. Mogelijk kan dit in het stadium van de uitvoeringsbesluiten alsnog worden rechtgezet? De mogelijkheid tot erkenning van verworven competenties zal ook een goede zaak zijn voor mensen in armoede, maar dat neemt niet weg dat men ook met mensen in armoede zelf had mogen spreken. Om het bedrag van die verlaagde bijdrage te bepalen, zou het volgens het lid zeker nuttig zijn om op het uitvoeringsbesluit alsnog een armoedetoets uit te voeren. Dit om te vermijden dat de erkenning van verworven competenties voor sommige groepen zou vastlopen op financiële bezwaren. Iets soortgelijks ziet men bijvoorbeeld in het beroeps- en het technisch onderwijs, waar bepaalde opleidingen minder populair zijn omdat ze duurder zijn in door de leerling aan te kopen materiaal. Het lid hoopt dat de minister uitdrukkelijk kan bevestigen dat er gedifferentieerd zal worden door voor kwetsbare groepen een verlaagd tarief te hanteren. Dat zou voor hem, en voor de betrokkenen, een hele geruststelling zijn.

Verder stelt Bart Van Malderen vast dat het aantal organisaties dat verworven competenties kan beoordelen, door de tijd heen niet spectaculair is toegenomen. De sociale partners wijzen er in dat verband op dat financiële drempels mogelijk de verspreiding van dergelijke centra in de weg staan. Zal hieraan worden geredigeerd?

Een volgend punt dat de spreker wil aanraken, betreft het publiek register waarin de trajecten die tot een kwalificatie kunnen leiden, zullen worden ontsloten. Hij had graag vernomen of dit publiek register betrekking zal hebben op de twee domeinen samen. Ook pleit hij voor een zeker mate van vulgarisatie. Voor een deel van de doelgroep dreigt de zaak anders niet of nauwelijks toegankelijk te zijn. Van de minister had hij – in zoverre die daar momenteel al zicht op heeft – dan ook graag wat meer toelichting gekregen bij de modaliteiten van dat publiek register.

In het verlengde daarvan pleit het lid ook voor een brede sensibiliseringscampagne ten aanzien van werkzoekenden, werknemers en werkgevers. Die moeten weten dat er nieuwe instrumenten werden gecreëerd en moeten ertoe aangezet worden hier ook effectief mee aan de slag te gaan. Op heden schat het lid de bekendheid van dit concept alleszins niet erg breed in. Het zal dan ook zaak zijn om aan alle betrokkenen duidelijk te maken dat langs deze nieuwe weg vraag en aanbod op de arbeidsmarkt gemakkelijker met elkaar in overeenstemming kunnen worden gebracht.

Afsluitend pleit Bart Van Malderen er nog voor om EVC ook toe te passen binnen de eigen diensten van de Vlaamse overheid. Tot op heden werkt men daar immers nog erg diplomagericht, wat al eens aanleiding geeft tot frustratie. Minister Liesbeth Homans maakt hier dus best ook werk van.

Tussenkoms van Jos De Meyer

Jos De Meyer citeert bij de aanvang van zijn tussenkoms een belangrijke zin uit de memorie van toelichting: "Een onderwijskwalificatie verhoogt de kans op een duurzame arbeidsloopbaan nog steeds aanzienlijk.". Dat dit gegeven in de beide voorliggende ontwerpen van decreet expliciet wordt benadrukt, is volgens hem een goede zaak. In het verlengde daarvan kan de fractie van de spreker dan ook begrip opbrengen voor de bezorgdheden die een aantal onderwijsactoren tot uitdrukking hebben gebracht in de onderhandelingsprotocollen. Zo is er onder andere een oproep om er als overheid over te blijven waken dat leerlingen en cursisten het behalen van een onderwijskwalificatie ook in de toekomst als de grootste meerwaarde blijven zien. Zijn fractie wil er zich alleszins voor blijven engageren om zoveel mogelijk jongeren onderwijsgekwalficeerd te laten uitstromen.

Tegelijk doet die basisoptie echter niets af van het waardevolle karakter van het voorliggende ontwerp van EVC-decreet. De memorie van toelichting stelt immers evenzeer, en even terecht, dat het beroepskwalificatiegerelateerd erkennen van verworven competenties, vooral voor wie in het kader van zijn loopbaanperspectief nieuwe keuzes wil maken, van een niet te onderschatten betekenis kan zijn. Om het snelle tempo van de veranderende samenleving mee vorm te geven, volstaat het ook niet meer om in het kader van een onderwijstraject één of meer onderwijskwalificaties te halen.

De evidente weg is die van het levenslang leren én van het verwerven van nieuwe competenties wanneer de gelegenheid daartoe zich voordoet. In die context situeert zich de grote meerwaarde van de voorliggende ontwerpen van decreet. Ze vergroten de mogelijkheden om een beroepskwalificatie te halen, of om stappen vooruit te zetten op de weg daarnaartoe. Het belang van EVC-processen wordt groter, doordat er een betekenisvol civiel effect aan gekoppeld wordt. Dat gebeurt met name door de creatie van een uniform en transparant kader voor EVC, waardoor diegenen die de weg naar EVC zoeken die ook veel gemakkelijker zullen vinden.

Jos De Meyer is er ook van overtuigd dat het certificeren van verworven competenties, van deelkwalificaties, of van beroepskwalificaties, voor jongeren of voor oudere volwassenen die nog niet over een onderwijskwalificatie van een hoger niveau beschikken, een cruciale stapsteen daartoe kan zijn. Hij hoopt dan ook dat beide ontwerpen van decreet ertoe kunnen bijdragen dat ooit de krachten worden gebundeld.

In zijn toelichting heeft minister Muyters ook gewag gemaakt van pilootprojecten. Jos De Meyer stelt dat er bij de behandeling van andere ontwerpen van decreet reeds op gewezen werd dat tijdelijke projecten, of proefprojecten of

pilootprojecten, unieke mogelijkheden vormen om alle actoren samen te brengen, om elkaar beter te leren kennen en om samen het maximum te halen uit de regelgevende basis die hen samenbrengt. Ook wat betreft de voorliggende ontwerpen van decreet zal cocreatie leiden tot optimalisatie. De fractie van de spreker zal ze dan ook met overtuiging goedkeuren.

Tussenkomst van Koen Daniëls

Koen Daniëls benadrukt op zijn beurt het belang van de twee voorliggende ontwerpen van decreet. Aangezien het potentieel om behoorlijk technische decreten gaat, roept hij op om over de inhoud ervan breed te communiceren. De met EVC en GKK geboden mogelijkheden moeten ruime bekendheid krijgen. Op die manier kan iedereen in Vlaanderen zich ervan bewust worden dat hij of zij bruikbare competenties heeft of kan verwerven en dat het mogelijk zal zijn om die binnen een kwaliteitskader te valideren, waardoor ze op de arbeidsmarkt kunnen worden ingezet. Dit komt alle geledingen van de Vlaamse arbeidsmarkt, en Vlaanderen in zijn geheel, ten goede.

Een en ander vergt natuurlijk een belangrijke 'mindshift'. Men moet er zich in Vlaanderen van bewust worden dat het diploma dat men op zestien, achttien, tweeëntwintig of zesentwintig jaar behaalt niet langer een eindpunt is. Men moet beseffen dat er doorheen het hele beroeps- en professioneel leven gaandeweg andere, bijkomende competenties kunnen worden ontwikkeld, waardoor men op de arbeidsmarkt meer of andere opportuniteiten krijgt. De 'baan voor het leven' is zeldzamer geworden, waardoor het des te belangrijker is om ook op andere plaatsen en in andere functies aan de slag te gaan. Daarom roept het lid de betrokken ministers en alle actoren op het terrein op om campagne te voeren rond het belang van deze ontwerpen van decreet. Zonder de nodige publiciteit zal de noodzakelijke mindshift immers langer op zich laten wachten.

Het lid betwijfelt niet dat er nog een aantal zaken nader moeten worden uitgeklaard. Maar ook dat zal maar kunnen als men de dialoog met elkaar aangaat. Zelfs binnen een latrelatie – om bij de beeldspraak van een eerdere spreker te blijven – is het essentieel dat men met elkaar spreekt. Koen Daniëls had dit gegeven al eerder benadrukt naar aanleiding van een vraag om uitleg over de erkenning en het valideren van eerder verworven competenties, die hij stelde aan minister Hilde Crevits (*Vragen om uitleg* VI.Parl. 2017-18, nr. 853).

Na zijn algemene appreciatie te hebben uitgesproken voor de voorliggende ontwerpen van decreet, wenst het lid ook nog een aantal specifieke elementen onder de aandacht te brengen. Een eerste bezorgdheid betreft de noodzaak om het opleidingsaanbod goed te koppelen aan de competenties uit beroepskwalificaties. Dat gegeven is weliswaar opgenomen in de voorliggende documenten, maar het lid vraagt er toch uitdrukkelijk blijvende aandacht voor. Niemand weet beter dan de beroepsvelden zelf wat er vereist is om een bepaald beroep te kunnen uitoefenen. Hij vraagt dan ook nadrukkelijk om hen aangaande die beroepskwalificaties de nodige autonomie te geven. Het gaat alleszins niet op om – zoals nu al eens gebeurt – vanuit andere sectoren vraagtekens te plaatsen bij de kennis van een beroepsveld over de inhoud van dat beroep.

Daarbij aansluitend moet aan de lerende werknemers of werkzoekenden ook de inhoudelijke garantie gegeven worden dat de competenties die ze verwerven wel degelijk aansluiten. Mensen die daarin tijd investeren, moeten zeker zijn dat zulks een vrijstelling oplevert. Het kan niet de bedoeling zijn daar achteraf op terug te komen en toch nog bijkomende opleidingseisen te stellen.

Het lid betreurt verder dat er nog geen GKK is voor de onderwijsniveaus 5 tot en met 8. Hij vraagt om een en ander zo snel mogelijk uit te klaren over de

verschillende onderwijsinstellingen en -associaties heen. Nu komt het immers voor dat studenten in één instelling het advies krijgen dat ze een vrijstelling kunnen bekomen, maar die – bij verandering van instelling – finaal niet krijgen. Nochtans gaat het daarbij in Vlaanderen telkens over via de NVAO erkende instellingen, die ertoe gerechtigd zijn diploma's af te leveren en die allemaal voldoen aan het geldende kwaliteitskader. Het is dan ook maar de logica zelf dat elke instelling de beslissing van een andere – evenwaardige – instelling over het toekennen van een vrijstelling zou respecteren. In het licht van EVC, EVK en uitwisselbaarheid van credits is dit een aberrante situatie. Men moet er dan ook voor zorgen dat die zich in de toekomst niet meer kan voordoen. In zijn toelichting maakte minister Muyters in dat verband gewag van automatische vrijstellingen. Dat lijkt er volgens de spreker op te wijzen dat door de ene Vlaamse instelling verleende vrijstellingen ook automatisch gelden in een andere instelling. Mocht zulks niet het geval zijn, dan had het lid dat graag vernomen. Maatregelen dringen zich in dat geval op. Hij roept alleszins op om ook voor het hoger onderwijs, de onderwijsniveaus 5 tot en met 8, zo snel mogelijk een gemeenschappelijk kader tot stand te brengen. Kwestie van ook daar een en ander te kunnen faciliteren.

Net als eerdere sprekers, constateert Koen Daniëls dat nogal wat instanties advies hebben uitgebracht over de voorliggende ontwerpen van decreet. De techniciteit van bepaalde adviezen nog daar gelaten, komt zijns inziens uit dat alles duidelijk naar voor dat zowel Onderwijs als Werk betrokken moeten zijn. In dat verband meent hij een zekere vrees voor concurrentie te kunnen bespeuren. Spelers van buiten het onderwijsveld, met name spelers in de arbeidsmarkt, komen op het terrein dat traditioneel aan het onderwijs was voorbehouden. Dat geeft aan beide kanten al eens aanleiding tot een schrikreactie. Die is volgens het lid volkomen nodeloos. Wat telt is dat elkeen in Vlaanderen hierdoor bijkomende competenties, bijkomende kwalificaties kan krijgen. Van wie men die krijgt, maakt niet zo veel uit, mits alles kwaliteitsvol en onder toezicht gebeurt. Minister Muyters heeft er in dat verband op gewezen dat gedurende een periode van drie jaren de zaken hoe dan ook samen oplopen. Wat er daarna te gebeuren staat, dient verder te worden bekeken.

Afsluitend stelt Koen Daniëls dat zijn fractie tevreden is met de stappen die hier worden gezet. En aangezien deze zeker nog geen eindpunt vormen, drukt hij ook de hoop uit dat hier snel op verder kan worden gewerkt.

Tussenkomst van Paul Cordy

Paul Cordy herinnert zich dat toen het idee van EVC voor het eerst werd gelanceerd – ondertussen toch 14 tot 15 jaar geleden – heel wat aspirant-studenten hoopvol gestemd waren. Ze keken erg uit naar de mogelijkheid om competenties die ze via hun beroep of via diverse andere activiteiten verworven hadden, te vertalen naar een deelse vrijstelling binnen een formele opleiding. Spijts de hoge verwachtingen, zwakte die hoop echter al vrij snel af. Aan onderwijskant bestond er enig wantrouwen tegenover de vooropgestelde procedures en stelde men zich, tot ontzetting van de studenten, behoorlijk stroef op. In Nederland ging men daar destijds veel enthousiaster mee aan de slag, maar ook daar kwam men door weerstand van de onderwijsinstellingen heel snel terug op een en ander. Dit toont volgens de spreker aan hoe belangrijk het in dit hele verhaal is om de onderwijsinstellingen continu aan boord te houden. Zeker in het hoger onderwijs moet dit concept worden gepromoot. Ook daar moeten mensen hun opgedane ervaring kunnen laten valideren in het kader van een opleiding. Daar dient dus verder werk van te worden gemaakt.

Het lid wijst erop dat er momenteel nog een behoorlijk grote uitstroom is van jongeren die het onderwijs verlaten zonder diploma of kwalificatie, en dat terwijl

de arbeidsmarkt nog steeds zeer diplomagericht is. Het hoeft dan ook geen betoog dat het werken met EVC's voor die groep een enorm potentieel heeft. Iedereen doet immers vroeg of laat via vrijwilligerswerk, via korte arbeidservaringen, via formele dan wel informele opleidingsmomenten, competenties op, en iedereen verwerft kwalificaties. Voor die uiterst kwetsbare groep jongeren liggen hier dus grote kansen. Om ook deze jongeren mee te nemen in het hele verhaal zal het volgens Paul Cordy zaak zijn om goed na te gaan of alle relevante partners wel aan boord zijn. Zo niet, dreigt de ongekwalificeerde uitstroom uit het onderwijs een hele groep jongeren definitief buiten spel te zetten.

Tussenkomst van Robrecht Bothuyne

Robrecht Bothuyne sluit zich aan bij de terechte aandachtspunten die de vorige spreker heeft aangehaald. Hij beaamt dat de verwachtingen hooggespannen waren toen het EVC-verhaal lange tijd geleden (nog onder minister Frank Vandenbroucke) voor het eerst naar voor werd gebracht. Het klopt ook dat die verwachtingen sindsdien niet werden ingelost. Nochtans werd recent, op 21 februari 2019, naar aanleiding van de gedachtewisseling met Dirk Van Damme over de OESO Skills Strategy Flanders, vastgesteld dat er in Vlaanderen nog heel wat ruimte voor verbetering is wat betreft levenslang leren.

Met de voorliggende ontwerpen van decreet wordt er volgens het lid een belangrijke stap voorwaarts gezet, vooral door een goede borging van de kwaliteit. De OESO benadrukt dat levenslang leren een zeer grote uitdaging vormt voor onze arbeidsmarkt. Vlaanderen heeft een bijzonder performant onderwijssysteem en het belang van een diploma kan en mag zeker niet worden onderschat. In de voorliggende ontwerpen van decreet erkent en onderstreept men overigens ook het belang van onderwijskwalificaties. Die blijven belangrijk voor onze arbeidsmarkt. Maar anderzijds houdt het met een onderwijskwalificatie vandaag ook niet meer op. Er is meer nodig om een succesvolle loopbaan uit te bouwen. Dat geldt voor de arbeidsmarkt van vandaag, en zal voor die van morgen allicht nog meer het geval zijn. De CD&V-fractie is dan ook bijzonder tevreden met de ontwerpen van decreet die hier ter goedkeuring voorliggen.

Dat deze ontwerpen van decreet er gekomen zijn, is op zich overigens niet evident. Zoals ook de OESO reeds aanstipte, is het Vlaamse opleidingslandschap immers bijzonder divers en ingewikkeld, met zowel private als publieke verstrekkers, die elk vanuit hun eigen invalshoek hun rol te spelen hebben in het opleidingsbeleid en het opleidingslandschap. Die uiteenlopende actoren worden in deze ontwerpen van decreet nu voor een deel samengebracht.

Het lid herhaalt dat kwaliteit en kwaliteitsborging essentiële elementen zijn om het verhaal van beroepskwalificaties en EVC op een geloofwaardige manier naar de mensen te brengen. En ook hier vormen de voorliggende ontwerpen van decreet een belangrijke opstap en garantie, via het toezicht waarin wordt voorzien. Het is de bedoeling om uiteindelijk te evolueren naar een gemeenschappelijk kader waarbinnen dat toezicht kan worden gegarandeerd. In de praktijk zullen verschillende instanties dat vormgeven. Uit de toelichting van de minister blijkt dat in een eerste periode vooral het werk van de onderwijsinspectie te zullen zijn, maar de mogelijkheid bestaat om later autonoom het toezicht te organiseren. Specifiek voor wat het beleidsdomein WSE betreft, had het lid graag van minister Muyters vernomen hoe men daar het toezicht concreet zal organiseren en hoe men daar de relatie met de onderwijsinspectie ziet. Robrecht Bothuyne haalt in dat verband het voorbeeld aan van de VDAB-competentiecentra die opleidingen organiseren. Zal de VDAB in dat kader ook zelf de inspectie organiseren en op welke manier zal de onafhankelijkheid van die inspectie dan worden gegarandeerd? Het gaat hier over belangrijke elementen die nog nader moeten worden uitgeklaard, zowel naar het publiek toe, als naar

de onderwijsactoren die mee actief zijn in dit verhaal. Er moet hoe dan ook in de nodige garanties worden voorzien.

Afsluitend constateert de spreker dat hier een mooi kader voorligt dat kansen creëert om tot meer opleidingen te komen, die ook duidelijk kwaliteitsvol zijn. Robrecht Bothuyne benadrukt dat de mate waarin en de manier waarop men dit kader in de komende tijd verder zal uitwerken evenzeer belangrijk zijn. Het is dan ook aangewezen in de komende maanden en jaren goed te monitoren.

Tussenkomst van Franc Bogovic

Franc Bogovic kan zich terugvinden in veel opmerkingen die door de voorgaande spreker werden gemaakt. Hij stelt dat ook Open Vld bijzonder tevreden is met de voorliggende ontwerpen van decreet. Ze vormen belangrijke elementen bij de uitbouw van het levenslang leren en zullen er mee toe bijdragen dat er wordt afgestapt van het diploma als enige referentiepunt om na te gaan of iemand al dan niet in aanmerking komt voor een bepaalde functie.

De spreker stelt verder vast dat met deze ontwerpen van decreet ook gekozen wordt voor een beleid op maat, waarbij elk individu de competenties die hij of zij in het onderwijs en daarbuiten heeft opgedaan, kan laten meetellen. Zowel de schoolse als de buitenschoolse competenties kunnen daardoor mee in rekening worden gebracht wanneer er moet worden geoordeeld over de geschiktheid van een kandidaat voor deze of gene functie. Deze specifieke vorm van levenslang leren draagt daardoor ook bij tot een meer flexibele carrière. Dergelijke flexibiliteit is geen overbodige luxe in een tijd waarin het niet zeldzaam is dat mensen in hun loopbaan verschillende keren van werkgever veranderen.

Los van deze onmiskenbare pluspunten, zijn er echter ook nog een aantal punten die nadere aandacht verdienen. Aangezien het hier in wezen over twee kaderdecreten gaat, zullen de bijhorende uitvoeringsbesluiten uitermate belangrijk zijn voor de concrete invulling van een en ander. Men zal er daarbij moeten over waken zeer dicht bij de reële noden van de arbeidsmarkt, van de werkzoekenden en van de werkgevers te blijven. De focus op praktische inzetbaarheid mag niet verloren gaan. Het mag met andere woorden niet bij een theoretische oefening blijven. Het systeem dat hier in de steigers wordt gezet, moet ook en vooral op het terrein zijn praktische nut bewijzen.

De overheid heeft in dit hele verhaal nog een belangrijke rol te spelen. Niet in het minst door een en ander ook te gaan toepassen in haar eigen personeelsbeleid. Op die manier kan de overheid volgens Franc Bogovic een belangrijke voorbeeld-functie gaan vervullen.

2. Antwoord van de ministers

Antwoord van minister Muyters

Minister *Philippe Muyters* stelt vast dat er eensgezindheid is in de verenigde commissies over de basisprincipes van de voorliggende ontwerpen van decreet en de redenen waarom ze nodig zijn.

In zijn inleidende uiteenzetting heeft de minister al informatie gegeven over de uitvoeringsbesluiten. Hij deelt de bekommernis dat de verdere uitwerking van de trajecten dicht bij de praktijk moet aansluiten en nuttig en zinvol moet zijn.

De verhouding tussen onderwijs en arbeidsmarkt is inderdaad niet altijd eenvoudig. Tijdens deze regeerperiode werd de wisselwerking en samenwerking tussen de onderwijs- en arbeidsmarktactoren verbeterd. Het stelsel van dual

leren is daarvan een voorbeeld. Ook inzake EVC en GKK werd gezocht naar een gemeenschappelijke visie, in het belang van wie zijn beroepskwalificatie wil behalen of zijn elders verworven competenties wil laten erkennen. Dat was niet altijd eenvoudig en er was veel discussie nodig om die twee werelden dicht bij elkaar te brengen. Het is correct dat ze nog afzonderlijk van elkaar zullen werken, maar voor het eerst is er nu een gemeenschappelijk kwaliteitskader voor het behalen van een beroepskwalificatie. Die beroepskwalificaties zijn opgesteld samen met het werkveld, dus met actoren die weten wat men moet kennen en kunnen om een beroep te kunnen uitoefenen. Het gemeenschappelijke kader moet ervoor zorgen dat de nodige kwalificaties effectief tijdens het traject kunnen worden behaald.

Indien een beleidsdomein autonoom toezicht organiseert, wordt de onderwijsinspectie daar gedurende drie jaar bij betrokken. Dat is voor minister Philippe Muyters een goede maatregel. De actoren in het veld moeten elkaar beter leren kennen. Omdat hetzelfde kwaliteitskader van toepassing is, is het positief dat de inspectie van het beleidsdomein WSE en de onderwijsinspectie gedurende de eerste drie jaar samenwerken. Binnen het beleidsdomein Werk zal de Vlaamse Sociale Inspectie waar nodig met de VDAB samenwerken, met de onafhankelijkheid die het decreet garandeert. Er zullen afspraken worden gemaakt met de onderwijsinspectie om samen toezicht te houden en ervaring op te bouwen met het kwaliteitskader.

Inzake de financiële bijdrage van de werkzoekende of werknemer is het de bedoeling hetzelfde maximale bedrag te hanteren voor het behalen van een beroepskwalificatie en het laten erkennen van competenties. Er kunnen kleine afwijkingen zijn, maar de basisfilosofie blijft dezelfde. Voor bepaalde doelgroepen zal er een verminderde financiële bijdrage zijn. Bij de uitwerking van het uitvoeringsbesluit kan worden bekeken of een armoedetoets zinvol is.

Het publieke register zal inderdaad zowel de beroepskwalificatietrajecten als de erkenning van EVC bevatten. Het register moet duidelijk zijn en eenvoudig raadpleegbaar zijn op de verschillende websites van de betrokken instellingen, zodat men via verschillende toegangen bij hetzelfde register terechtkomt.

De minister erkent dat er de voorbije tien jaar weinig gebruik werd gemaakt van het instrument EVC. Hij deelt de mening dat werknemers en werkgevers nu moeten worden gesensibiliseerd. Bij de voorbereiding van de ontwerpen van decreet werden de sociale partners en de onderwijsinstellingen alvast nauw betrokken.

Uit het recente OESO-rapport Skills Strategy Flanders bleek dat vier van de vijf werknemers vandaag geen reden zien om een verdere opleiding te volgen. Er moet worden nagedacht over nieuwe manieren om werknemers ertoe aan te zetten een opleiding te volgen en de nodige competenties te verwerven. Dankzij het EVC-decreet kunnen ze ook worden erkend.

Minister Philippe Muyters vreest niet dat de onderwijskwalificaties met GKK en EVC in het gedrang zullen komen. De beroepskwalificaties komen niet in de plaats van het leerplichtonderwijs. De minister gaat ervan uit dat de meeste jongeren onderwijskwalificaties willen behalen, ook voor de hogere niveaus. Maar wie dertig jaar geleden is afgestudeerd, doet vandaag in zijn beroep vaak iets helemaal anders dan waarvoor hij is opgeleid. Voor bepaalde beroepen kan het nuttig zijn de verworven competenties in kaart te brengen, zeker indien men zijn loopbaan een andere wending wil geven.

Wat betreft de vrijstellingen meent de minister dat een goed compromis werd bereikt. Indien de onderwijsinspectie samenwerkt met het toezichtsorgaan van

het kwalificerende beleidsdomein of indien het toezicht wordt uitbesteed aan de onderwijsinspectie, leidt dit automatisch tot vrijstellingen binnen onderwijskwalificerende trajecten. Indien een beleidsdomein het kwaliteitstoezicht autonoom organiseert, dan leiden de verworven bewijzen van beroepskwalificatie niet automatisch tot vrijstellingen. Individuele vrijstellingen kunnen dan wel worden aangevraagd bij de onderwijsinstellingen. De samenwerking tussen het beleidsdomein WSE en de onderwijsinspectie zal na drie jaar worden geëvalueerd. Die periode moet het mogelijk maken het vertrouwen te versterken en ervoor te zorgen dat het toezicht ook kwaliteitsvol kan verlopen als het autonoom wordt uitgeoefend. Er kan dan ook worden nagegaan of een automatische vrijstelling mogelijk is.

Een commissielid verwees naar de uitstroom uit het onderwijs zonder kwalificatie. De VDAB heeft daarvoor een duidelijke aanpak uitgewerkt, waarbij de competenties van die jongeren in kaart worden gebracht. De voorgestelde regeling zal de VDAB de mogelijkheid geven om de competenties of (deel)kwalificaties op papier te zetten. De mogelijkheden van deze nieuwe regelingen moeten nog verder worden bekeken.

De vraag wat de Vlaamse overheid zelf kan doen in haar personeelsbeleid betreft een bevoegdheid van de Vlaamse minister van Binnenlands Bestuur. Minister Muyters zal aan minister Liesbeth Homans vragen om na te gaan welke stappen binnen de Vlaamse overheid, in overleg met de sociale partners, kunnen worden gezet.

Antwoord van minister Crevits

Hilde Crevits, Vlaams minister van Onderwijs, wil benadrukken dat de ontwerpen van decreet niet in de plaats van het leerplichtonderwijs komen. Het is niet de bedoeling een alternatief circuit op te zetten. Voor de minister is het belangrijk de ontwikkelingen inzake GKK en EVC in dat opzicht te monitoren. Een onderwijskwalificatie is en blijft ontzettend belangrijk en de minister hoopt dat de decreten de betrokkenen nog zullen stimuleren om de nodige stappen te zetten om een onderwijskwalificatie te behalen. Dat is de positieve context waarbinnen Onderwijs de voorgestelde regeling ziet.

De pilootprojecten zijn volgens de minister een goede werkwijze om te komen tot cocreatie, zoals al vermeld door minister Muyters. De periode van drie jaar van samenwerking inzake toezicht tussen Werk en Onderwijs is ook volgens minister Hilde Crevits een goede zaak. Ze maakt het mogelijk om mekaar beter te leren kennen, waarna het hopelijk tot een goed systeem van samenwerking of tot een integratie kan komen.

De financiële bijdrage moet nog worden geregeld in het uitvoeringsbesluit. De minister verwijst naar de goede regeling in het volwassenonderwijs, die eventueel als voorbeeld kan dienen. De bezorgdheid voor een te hoge financiële drempel en de vraag naar een verminderde bijdrage voor kwetsbare groepen worden zeker meegenomen.

AVOHOKS zal ook bekijken hoe op een goede manier met de doelgroepen kan worden gecommuniceerd. Toegankelijkheid is van belang en helderheid en duidelijkheid is nodig om mensen te stimuleren om een kwalificatie te halen.

Een lid maakte een opmerking over de vrijstellingen binnen het hoger onderwijs. Het ontwerp van decreet inzake het kwaliteitstoezicht gaat echter over de beroepskwalificaties buiten het onderwijs. De vrijstellingen binnen onderwijs maken geen deel uit van de kwaliteits- en vrijstellingsregelingen in het ontwerp van decreet. Het klopt wel dat er op vlak van vrijstellingen binnen het hoger

onderwijs verschillen mogelijk zijn, gelet op de autonomie van de instellingen, maar dat wordt niet opgelost met het voorliggende ontwerp van decreet. Voor het volwassenenonderwijs loopt momenteel het VISKA-project om vrijstellingen voor algemene vorming te onderzoeken.

Minister Hilde Crevits sluit zich aan bij het antwoord van minister Muyters over het personeelsbeleid van de Vlaamse overheid. De EVC-principes worden er volgens haar gaandeweg toegepast, zij het vooralsnog op kleine schaal.

De ministers Muyters en Crevits hebben vijf jaar lang gewerkt om tot een gemeenschappelijk kader te komen. Dit was een zeer moeilijke oefening omdat de verschillende sectoren de kwalificaties en EVC telkens op een andere manier aanpakken. Er is een grote diversiteit op het terrein. In het onderwijs is er bovendien een grote bezorgdheid over het behoud van de waardering van de onderwijskwalificaties. Minister Hilde Crevits is tevreden dat nu een kader kan worden aangereikt, maar het zal nog een aantal jaren duren voor dat echt ingeburgerd geraakt. Ze waardeert ook de positieve opmerkingen van de commissieleden over het feit dat nu een kader beschikbaar is.

3. Replieken

Jo De Ro komt terug op de voorbeeldrol van de overheid inzake EVC. Die is momenteel immers nog heel veraf. Hij haalt een voorbeeld aan uit de tijd dat hij leidend ambtenaar was bij het Agentschap voor Onderwijscommunicatie. Bij de zoektocht naar een hoofdredacteur voor het blad *Klasse* zag hij zich toen verplicht om een van de meest valabele kandidaten, met vijftien jaar relevante beroepservaring, al bij het begin van de procedure te weren. Doordat ze geen masterdiploma had – wel een bachelordiploma – moest deze kandidaat al bij de cv-screening worden tegengehouden, terwijl masters zonder enige beroepservaring wel naar de volgende ronde konden. Voor de functie van hoofdredacteur (graad A2) was en is een bachelordiploma niet voldoende. Dit was een navrante situatie, die het lid in de zes jaar dat hij het agentschap leidde, zeker een zevental keer heeft meegemaakt.

Binnen de overheid bestaat een grote weerstand tegen het loslaten van het bestaande kader. Maar ook op het niveau van de sociale partners leeft die weerstand heel sterk, zoals diverse keren bij onderhandelingen is gebleken. Dat is een spijtige zaak, aangezien de overheid op die manier veel talent verliest. Manifest valabele kandidaten kunnen vaak zelfs niet eens deelnemen aan selectieprocedures. *Jo De Ro* pleit er niet voor om dan maar meteen alle regels overboord te gooien en totale willekeur mogelijk te maken. Maar de Vlaamse overheid moet er zich wel van bewust zijn dat er de komende jaren, door de groeiende krapte op de arbeidsmarkt een 'war on talent' zit aan te komen, waarbij talent zelf vrijuit zal kunnen kiezen waar het naartoe wil. Als de overheid met gelijke wapens wil kunnen strijden, zal ze zich niet al te veel mogen laten hinderen door oude demonen en onterechte angsten. Elke minister die in de toekomst bevoegd is voor Bestuurs- en Ambtenarenzaken zal hiermee terdege rekening moeten houden.

Koen Daniëls wil even terugkomen op de problematiek van de (niet-)erkenning van vrijstellingen. Wanneer een in Vlaanderen erkende instelling voor hoger onderwijs, die voldoet aan het kwaliteitskader van de NVAO en dus rechtsgeldige diploma's mag uitreiken, in het kader van EVC of EVK, een vrijstellingsproef afneemt bij een student en aansluitend beslist om een vrijstelling toe te kennen, dan is het de logica zelf dat die meeneembaar zou zijn. Als de betrokken student daarna om bepaalde redenen naar een andere instelling voor hoger onderwijs overstapt, moet hij die toegekende vrijstelling kunnen meenemen. Dat is op heden niet altijd het geval. Al te frequent komt het voor dat instellingen reeds

toegekende vrijstellingen niet erkennen en van de overstapper eisen dat hij deze of gene vakken opnieuw volgt. In het licht van EVC en EVK is dit een totaal aberrante situatie. Ofwel matigen instellingen zich hiermee de facto het recht toe een kwaliteitsoordeel te vellen over andere instellingen (iets waar ze niet toe gerechtigd zijn, aangezien alle instellingen aan dezelfde officiële kwaliteitsstandaarden voldoen), ofwel hebben ze hiervoor andere – nog minder oorbare – motieven, die mogelijks moeten worden gezocht in associatiestructuren of in de hang naar het verwerven van extra inkomsten enzovoort.

Voor het lid is het duidelijk dat dergelijke toestanden haaks staan op de doelstellingen die men – zowel binnen als buiten het onderwijs – met voorliggende ontwerpen van decreet wil realiseren. Als men het binnen het domein Onderwijs blijkbaar al niet eens kan raken, ziet het er niet goed uit voor de uitvoering van deze ontwerpen van decreet. Hier moet dus zo snel als mogelijk paal en perk aan worden gesteld. Veeleer dan elkaar op een onzinnige manier te beconcurreren, moeten de instellingen voor hoger onderwijs hierover op een gedegen manier met elkaar in overleg gaan. Dat is noodzakelijk in het licht van de bevindingen van de OESO. Het is ook onlogisch dat studenten in het kader van het Erasmusprogramma naar alle mogelijke landen kunnen gaan om daar credits te halen, terwijl dat tussen twee Vlaamse instellingen die soms maar een tiental kilometer van elkaar liggen niet mogelijk blijkt. Dit is volgens het lid de omgekeerde wereld. Het door de minister vermelde – weinig bekende – VISKA-programma nog daargelaten, had het lid dan ook graag vernomen wat de overheid nog samen met de instellingen kan ondernemen en op welk forum dat best gebeurt. Voor Koen Daniëls komt het erop aan deze kwestie zo snel mogelijk uit te klaren.

Bart Van Malderen herhaalt dat allicht iedereen achter de principes en doelstellingen van de voorliggende ontwerpen van decreet staat. Niettemin heeft dit dossier een zeer lange doorlooptijd gekend, omdat er nogal wat weerstanden moesten worden overwonnen. Met name bij Onderwijs waren er nogal wat gevoeligheden, maar ook bij Werk zal een en ander niet altijd evident geweest zijn. Ook de toepassing ervan in de praktijk, onder meer bij de Vlaamse overheid, zal vermoedelijk nog weerstand oproepen. Volgens het lid vormen betrokkenheid en eigenaarschap belangrijke principes bij het wegwerken daarvan en bij de toepassing van dit nieuwe systeem in de praktijk. Hij pleit er dan ook voor om de verschillende partners, die actief zijn op de verschillende werkvelden, zeer nauw te betrekken bij de uitvoeringsbesluiten. Het is zaak snel reële stappen voorwaarts te kunnen zetten.

Ook de Vlaamse overheid moet hier voor haar eigen diensten ten volle werk van maken. De bevoegde minister moet een degelijk overleg organiseren om tot een constructief klimaat te komen, waarbinnen men het aandurft om stappen te zetten. De angst voor willekeur moet worden weggenomen. Om een confrontatie te vermijden, wordt dit best op een geleidelijke manier ingevoerd.

Verder verklaart het lid tevreden te zijn met de antwoorden van de beide ministers op zijn vraag aangaande de tarievenkwestie. Als men de intentie heeft om bepaalde drempels te slechten, dan moet men ook geen nieuwe drempels opwerpen. Het lid blijft wel bij zijn pleidooi om bij het opstellen van de uitvoeringsbesluiten alsnog een echte armoedetoets uit te voeren. Het is immers niet omdat het beleid denkt dat er geen financiële drempel is, dat zulks ook reëel het geval is. Daarom is het belangrijk om in deze ook de stem van de mensen in armoede te horen.

Afsluitend stelt Bart Van Malderen dat de echte test van deze kaderdecreten in de uitvoering ervan in de praktijk ligt. Maar tegen het kader op zich, heeft zijn fractie geen bezwaren.

Minister *Philippe Muyters* zegt te hopen dat het EVC-decreet, indien het wordt goedgekeurd en het uitvoeringsbesluit er is, de aanleiding kan zijn om opnieuw te overleggen, ook met de sociale partners, binnen de overheid om ook daar de principes toe te passen. Afspraken kunnen helpen om willekeur te vermijden bij het aanwerven van kandidaten indien de diplomavereisten minder strikt worden.

Minister *Hilde Crevits* verduidelijkt dat het VISKA-project in het volwassenenonderwijs loopt. In het hoger onderwijs zijn EVC's vandaag geregeld per associatie, er is geen Vlaamse regeling. Naar een hogeschool van een andere associatie gaan, kan betekenen dat er een ander beleid is. Dit is geen ideale situatie, maar die wordt niet aangepakt in de voorliggende ontwerpen van decreet. De minister wil wel de voorzitters van de associaties hierover aanspreken met de vraag of er een uniform beleid kan worden gevoerd. De associaties hebben al een kader, dus er is al een vertrekpunt.

De minister begrijpt de tussenkomsten over het personeelsbeleid van de Vlaamse overheid. Ook zij kent binnen Onderwijs dergelijke voorbeelden. Maar de weg van de geleidelijkheid moet worden bewandeld, dat is uit de voorbereiding van de ontwerpen van decreet en de uitvoeringsbesluiten gebleken. Het doel is duidelijk, de waarde van EVC's erkennen, maar er moet nog zeer veel werk gebeuren gelet op de grote verschillen op het terrein en de bezorgdheden die blijven. Door de goedkeuring van het EVC-decreet kan wel een belangrijke stap worden gezet. Uiteraard moet een evenwicht bewaard blijven en moet de waarde van een diploma met een onderwijskwalificatie behouden blijven.

Naast de kwestie van de hogescholen en de universiteiten, vraagt *Koen Daniëls* ook aandacht voor de opleidingen in het kader van het volwassenenonderwijs en dan in het bijzonder de hbo5-opleidingen, die momenteel naar de hogescholen worden overgeheveld. Hij vraagt dan ook om de zaak niet te beperken tot de hogescholen en de universiteiten, maar het ruimer te zien.

Minister *Hilde Crevits* verklaart zich daarin te kunnen vinden.

III. Artikelsgewijze bespreking

De artikelen 1 tot en met 9 worden aangenomen met 21 stemmen.

IV. Eindstemming

Het ontwerp van decreet betreffende het kwaliteitstoezicht voor beroepskwalificerende trajecten op basis van een gemeenschappelijk kwaliteitskader wordt aangenomen met 21 stemmen.

Over de stemming over het ontwerp van decreet betreffende een geïntegreerd beleid voor de erkenning van verworven competenties wordt verslag uitgebracht in *Parl.St.* VI.Parl. 2018-19, nr. 1887/2.

Jan DURNEZ
Jos LANTMEETERS,
voorzitters

Koen DANIELS,
verslaggever

Gebruikte afkortingen

AHOVOKS	Agentschap voor Hoger Onderwijs, Volwassenenonderwijs, Kwalificaties en Studietoelagen
cv	curriculum vitae
CVO	centrum voor volwassenenonderwijs
EVC	erkenning van verworven competenties
EVK	eerder verworven kwalificatie
GKK	gemeenschappelijk kwaliteitskader
hbo5	hoger beroepsonderwijs 5
NVAO	Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie
OESO	Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling
SERV	Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen
VDAB	Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding
VISKA	Visible Skills of Adults
VKS	Vlaamse kwalificatiestructuur
Vlor	Vlaamse Onderwijsraad
VLUHR	Vlaamse Universiteiten en Hogescholen Raad
WSE	Werk en Sociale Economie